

NOTA DE FUNDAMENTARE

Sectiunea 1 – Titlul proiectului de act normativ Ordonanta de urgenta a Guvernului privind taxele judiciare de timbru	
Sectiunea a 2-a – Motivul emiterii actului normativ	
1. Descrierea situatiei actuale	Asigurarea egalitații parților în fața justiției și a liberului acces la justiție cuprinde și componenta privitoare la cheltuielile judiciare, în care se regasesc taxa judiciara de timbru și timbrul judiciar - aspect tranșat definitiv atât de Curtea Constitutionala a României¹, care a fost sesizata cu numeroase exceptii de neconstitucionalitate a prevederilor Legii nr. 146/1997 referitoare la taxa judiciara de timbru, cât și de Curtea de la Strasbourg.² Cu toate ca plata taxei judiciare de timbru și a timbrului judiciar nu reprezinta o ingerință în dreptul de acces liber la justiție, aspectul fiscal al acestui drept fundamental a fost tratat în legislația noastră urmarindu-se menținerea unui raport rezonabil de proporționalitate, avându-se în vedere faptul ca atât textele constituționale cât și cele convenționale lasa statelor o marja de apreciere în ceea ce privește întinderea și limitele acestor drepturi. Aceasta marja de apreciere este inerent legata de scopul instituirii acestor obligații de plata-buna funcționare a justiției, ca serviciu public, implicând și descurajarea eventualelor tendințe de exercitare abuziva a dreptului de acces la justiție. În aceasta viziune, trebuie avut în vedere <i>mecanismul complex</i>, ca un tot unitar,

¹ Decizia Curtii Constitutionale nr. 393 din 13 aprilie 2010, publicata în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 332 din 19 mai 2010; Decizia Curtii Constitutionale nr. 1.587 din 19 noiembrie 2009, publicata în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 28 ianuarie 2010; Decizia Curtii Constitutionale nr. 808 din 19 mai 2009, publicata în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 428 din 23 iunie 2009;

² Curtea EDO, *Kreuz c. Poloniei*, hotărâre din 19 iunie 2001; Curtea EDO, *Aït Mouhoub c. Frantei*, din 28 octombrie 1998; Curtea EDO, *Kreuz c. Poloniei*, hotărâre din 19 iunie 2001; Curtea EDO Hotărârea din 24 mai 2006 în Cauza Weissman și alții împotriva României;

	reprezentat de ansamblul aspectelor ținând de cheltuielile de judecată, inclusiv posibilitatea scutirii, reducerii sau esalonării plății taxei judiciare de timbru, asigurarea asistentei juridice gratuite și chiar aspecte ținând de rolul activ al judecătorului în proces (care implică, indirect, și sprijinirea părților mai puțin pregătite, fără cunoștințe juridice). <i>Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare</i>, stabilește cuantumul taxelor judiciare de timbru aferente acțiunilor și cererilor adresate instanțelor judecătorești, Ministerului Justiției și Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și sfera acțiunilor și cererilor adresate acestora și instituții (scutiri obiective) și reglementarea scutirilor acordate la cererea persoanelor interesate (scutiri subiective). Evoluția în plan legislativ din ultimii ani, în special transformările substanțiale care au avut loc prin adoptarea noului Cod civil și a noului Cod de procedură civilă nu s-a reflectat însă într-un mod adecvat și la nivelul cadrului normativ privind taxele judiciare de timbru. Taxele actuale sunt, în cea mai mare măsură, la nivelul stabilit în anul 1997, actualizat în anul 2010 prin aplicarea indicelui de inflație. În afara de actualizarea periodică cu indicele de inflație, un obiectiv care trebuie să fie avut în vedere permanent îl constituie reflectarea corectă de către sistemul de taxare a costurilor judiciare pe care le presupune buna funcționare a sistemului justiției (care să țină seama, de exemplu, de numărul de cauze soluționate într-un an la fiecare nivel de instanță și de cheltuielile bugetare efectuate în același an). Această operațiune va asigura astfel un echilibru corespunzător între eforturile bugetare de asigurare a unui serviciu public corespunzător calitativ și obligația cetățeanului care folosește acest serviciu de a contribui la susținerea costurilor. Pe de altă parte, timbrul judiciar, aplicat distinct de taxele judiciare de timbru, dublează aceste
--	--

	taxe. Timbrul judiciar a fost instituit în anul 1995 (reglementat de <i>Ordonanța Guvernului nr. 32/1995 privind timbrul judiciar</i>), veniturile obținute din vânzarea acestuia fiind puse la dispoziția Ministerului Justiției și utilizate pentru anumite obiective expres prevăzute. Or, în prezent, principiile finanțelor publice interzic asemenea alocări distincte către instituțiile publice, în afara alocărilor bugetare, astfel încât sumele rezultate din vânzarea timbrului se constituie tot venituri la bugetul statului. Data fiind, pe de o parte, această destinație unică, similară taxelor de timbru, iar, pe de altă parte, valoarea relativ mică a timbrelor, precum și faptul că acestea se vând în alte puncte decât cele în care se poate plăti taxa judiciară de timbru, din perspectiva justiciabililor care apelează la serviciul public al justiției, menținerea obligativității timbrului judiciar alături de taxa de timbru îngreunează demersurile necesare formulării unei acțiuni în justiție. Având în vedere atât fundamentarea identică a celor două tipuri de taxe - care se percep pentru același serviciu public - cât și destinația similară a veniturilor obținute, existența simultană a acestora nu este, așadar, justificată. De altfel, din studiile de drept comparat realizate rezultă faptul că România este singurul stat UE care are aceste două categorii de taxe ce se percep pentru aceleași tipuri de cereri și acțiuni. Totodată, valoarea timbrelor vândute este relativ scăzută, iar aceste valori ar trebui raportate la costurile necesare pentru imprimarea și distribuirea timbrului pentru a evalua eficiența sistemului. În plus, veniturile bugetare care rezultă în prezent din vânzarea timbrului judiciar pot fi recuperate pe seama creșterii valorii taxelor de timbru.
2. Schimbări preconizate	În contextul în care actele normative mai sus citate referitoare la taxele judiciare de timbru și la timbrul judiciar, la care se adaugă dispozițiile din legi speciale privind scutiri de taxe de timbre în considerarea situației destinatarilor normelor

	respective ori specialitații domeniului respectiv nu mai constituie un raspuns adecvat cerințelor actuale, îmbunătățirea sistemului taxelor judiciare de timbru, cu impact pozitiv așteptat și în ce privește situația justitiabililor, devine o prioritate. Mai exact, modificarea cadrului legal de desfasurare a procesului civil prin adoptarea Codului de procedura civila precum si punerea în aplicare a noilor institutii adoptate prin Codul civil, impune în fapt <i>revizuirea urgenta</i> a legislatiei si în materia taxelor judiciare de timbru, care trebuie sa reflecte noua structura si dinamica a procesului civil, noile garantii procedurale acordate partilor pentru asigurarea unui proces echitabil precum si acoperirea costurilor suplimentare pentru dezvoltarea infrastructurii, pregatirea personalului din sistemul justitiei etc. Actualizarea și modernizarea sistemului de taxare, de natura sa reflecte costurile reale ale procesului judiciar și sa raspunda, astfel, nevoilor sistemului dar și ale cetățenilor, presupune în fapt asanarea și sistematizarea legislatiei în materia taxelor de timbru, prin abrogarea expresa a dispozitiilor legale cazute în desuetudine sau care înregistreaza aspecte de contradictorialitate cu cadrul legal în vigoare (de exemplu prevederile în care se face trimitere la Codul familiei, sau în care se folosesc termeni ce nu mai sunt compatibili cu aceste noi prevederi, precum societati comerciale, etc.). Reconsiderând pe fond si resistemalizând întreaga legislatie aplicabila în materia taxelor de timbru, <i>proiectul Ordonanței de urgență a Guvernului privind taxele judiciare de timbru</i> propune, astfel, o reglementare noua, actuala, care sa se alature si sa completeze actele normative majore prin care a fost reformat sistemul judiciar. Principalele <i>aspecte de noutate</i> urmarite prin proiect, în egala masura <i>principii calauzitoare ale noii reglementari</i>, sunt:
--	--

	- simplificarea formalitatilor premergatoare depunerii cererii de chemare în judecata, prin eliminarea timbrului judiciar, accesoriu taxei judiciare de timbru, care în prezent presupune un efort suplimentar pentru achizitionare, din partea justitiabililor si a avocatilor ; - actualizarea taxelor judiciare fixe si corelarea lor cu costurile reale ale procesului judiciar, o data cu menținerea principiilor de calcul progresiv pentru cererile evaluabile în bani, astfel încât sa se descurajeze promovarea acțiunilor cu miza economica redusa ; - reducerea numarului de categorii de taxe fixe - care vor fi, în principiu, de 20 lei, 50 lei, 100 lei, 200 lei, 300 lei ; - echilibrarea sistemului de taxe, prin apropierea celor doua categorii majore – cele în quantum fix si cele stabilite în functie de valoarea cererii – prin diminuarea taxelor procentuale; - regândirea sistemului de taxare a cailor de atac extraordinare, în conformitate cu configuratia data prin noua reglementare procesual-civila, precum si pentru responsabilizarea justitiabilului fata de folosirea corecta a cailor de atac extraordinare, în limitele stricte si scopul acestora - eliminarea dispozitiilor care fac referire la institutii care nu se mai regasesc în reglementarea actuala; - reevaluarea actiunilor si cererilor scutite în prezent de la plata taxei judiciare de timbru; - constituirea unui sistem statistic care sa permita efectuarea de analize si studii de specialitate asupra veniturilor încasate si a tipurilor de cereri, care sa faciliteze urmarirea unei politici coerente, suple si adaptate nevoilor sistemului si ale justitiabililor ; - modificarea procentuala, începând cu 1 ianuarie 2014, a destinatiei sumelor provenite din taxele judiciare de timbru, astfel încât sumele încasate sa aiba ca destinatie, în proportie de 50% bugetul
--	---

	statului, fiind cuprinse distinct în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției (pentru a fi utilizate potrivit scopului instituirii taxei de timbru, respectiv o mai buna administrare a justitiei); - simplificarea si modernizarea sistemului de încasare a taxelor judiciare de timbre, inclusiv prin modificarea modului de virare a sumelor provenind din taxele judiciare de timbru (astfel, la finele fiecărei zile lucratoare, unitatile teritoriale ale trezoreriei statului vireaza cota corespunzatoare din suma colectata în contul de venituri al bugetului local în ziua respectiva, în contul de venituri al bugetului de stat "<i>Taxe judiciare de timbru si alte taxe de timbru</i>", deschis la unitatile trezoreriei statului). - din impozitul pe veniturile realizate din activitati desfasurate de avocati, notari publici si executori judecatoresti, încasate la bugetul de stat, se distribuie o suma corespunzatoare cotei de 75% care se cuprinde distinct în bugetele de venituri si cheltuieli ale Ministerului Justitiei, ale Consiliului Superior al Magistraturii, ale Înaltei Curți de Casatie si Justitie, respectiv ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casatie si Justitie, iar un procent de 25% din sumele reprezentând impozitul pe veniturile realizate din activitati desfasurate de avocati, notari publici si executori judecatoresti se distribuie la bugetele locale. Neadoptarea urgenta a prezentului proiect de act normativ ar conduce la conservarea unui sistem de taxare neadaptat în raport cu întreaga evolutie în plan legislativ, cu liniile trasate prin regândirea sistemului juridic românesc odata cu adoptarea noului Cod civil si a noului Cod de procedura civila. În acest sens, orice întârziere în asanarea și sistematizarea legislatiei în materia taxelor de timbru ar conduce la menținerea nepermisa a
--	--

	neconcordanțelor între prevederile legale în aceasta materie cu prevederile noilor Coduri, prin perpetuarea acelor norme care trebuie expres abrogate, fiind perimate sau chiar în contradicție cu noul cadru normativ. În aceeași ipoteza, a neadoptarii urgente a actului normativ în discuție, vor fi menținute și aspectele care împiedică asupra transparenței aplicării actualelor norme, printre care lipsa criteriilor statistice pentru o evidență clara asupra tuturor operațiunilor pe care le implica sistemul de taxare actual. Totodata, consecințele negative pe planul transparenței și disciplinei financiare impuse de exercițiul colectării la buget a sumelor derivând din plata taxelor judiciare de timbru, dar si pe planul situației justițiabililor si al nevoilor acute ale sistemului, nu ar fi deloc neglijabile. Aspectele mai sus mentionate vizeaza un interes public si constituie o situatie extraordinara, a carei reglementare nu poate fi amânata, impunând adoptarea de masuri imediate pe calea ordonantei de urgenta.					
3. Alte informatii						
Sectiunea a 3-a – Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ						
1. Impactul macroeconomic	Nu este cazul					
2. Impactul asupra mediului afaceri	Nu este cazul					
3. Impactul social	Nu este cazul					
4. Impactul asupra mediului	Nu este cazul					
5. Alte informatii	Nu este cazul.					
Sectiunea a 4-a – Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât si pe termen lung (5 ani)						
Indicatori	Anul curent	Urmatorii 4 ani				Media pe 5 ani
1	2 2013	3 2014	4 2015	5 2016	6 2017	7
1. Modificari ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						

c) bugetul asigurarilor sociale de stat:						
(i) contributii de asigurari						
2. Modificari ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri si servicii						
b) bugete locale						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri si servicii						
c) bugetul asigurarilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri si servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat	Actualizarea taxelor judiciare determina un impact bugetar pozitiv ce nu poate fi cuantificat.					
b) bugetele locale	Actualizarea taxelor judiciare determina un impact bugetar pozitiv ce nu poate fi cuantificat.					
4. Propuneri pentru acoperirea cresterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificarilor veniturilor si/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informatii						
Sectiunea a 5 –a – Efectele proiectului de act normativ asupra legislatiei în vigoare						
1. Proiecte de acte normative suplimentare	Nu este cazul					
2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislatia comunitara în materie						
3. Decizii ale Curtii Europene de Justitie si alte documente	Nu este cazul.					
4. Evaluarea conformitatii:						
Denumirea actului sau documentului comunitar, numarul, data adoptarii si data publicarii	Gradul de conformitate:				Comentarii	
5. Alte acte normative si/sau documente internationale din care decurg angajamente	Nu este cazul					
6. Alte informatii	Nu este cazul.					
Sectiunea a 6-a – Consultarile efectuate în vederea elaborarii proiectului de act normativ						
1. Informatii privind procesul de consultare	Nu este cazul					

cu organizatii neguvernamentale, institute de cercetare si alte organisme implicate	
2. Fundamentarea alegerii organizatiilor cu care a avut loc consultarea, precum si a modului în care activitatea acestor organizatii este legata de obiectul proiectului de act normativ	Nu este cazul
3. Consultarile organizate cu autoritatile administratiei publice locale, în situatia în care proiectul de act normativ are ca obiect activitati ale acestor autoritati, în conditiile Hotarârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autoritatilor administratiei publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative	
4. Consultarile desfasurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotarârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente	Nu este cazul.
5. Informatii privind avizarea de catre: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Aparare a Tarii c) Consiliul Economic si Social d) Consiliul Concurentei e) Curtea de Conturi.	Este necesar avizul Consiliului Legislativ ?i al Consiliului Economic ?i Social.
6. Alte informatii	Nu este cazul.
Sectiunea a 7-a – Activitati de informare publica privind elaborarea si lementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societatii civile cu privire la necesitatea elaborarii actului normativ	
2. Informarea societatii civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementarii proiectului de act normativ, precum si efectele asupra sanatatii si securitatii cetatenilor sau diversitatii biologice	Nu este cazul.
3. Alte informatii	Nu este cazul
Sectiunea a 8-a - Masuri de implementare	
1. Masurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de catre autoritatile administratiei publice centrale si/sau locale – înfiintarea unor noi organisme sau extinderea competentelor institutiilor existente	
2. Alte informatii	Nu este cazul.

În considerarea celor prezentate, a fost elaborat prezentul proiect de ordonanță de urgență a Guvernului, pe care, dacă sunteți de acord, vă rugăm să-l adoptați.

Robert Marius CAZANCIUC

MINISTRUL JUSTITIEI

Daniel CHITOIU

**VICEPRIM-MINISTRU
MINISTRUL FINANTELOR PUBLICE**

Liviu VOINEA

MINISTRU DELEGAT PENTRU BUGET

Liviu DRAGNEA

**VICEPRIM-MINISTRU
MINISTRUL DEZVOLTĂRII REGIONALE
ȘI AL ADMINISTRAȚIEI PUBLICE**

Radu STROIE

MINISTRUL AFACERILOR INTERNE